

ГЕНДЕР АКЦИОНИ ПЛАН ОПШТИНЕ УГЉЕВИК ЗА ПЕРИОД ОД 2026. ДО 2030.
ГОДИНЕ

Угљевик, март 2026.године

САДРЖАЈ

I. УВОД.....	3
II. ПРАВНИ И ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР ЗА РАВНОПРАВНОСТ ПОЛОВА	4
МЕЂУНАРОДНИ ПРАВНИ ОКВИР ЗА РАВНОПРАВНОСТ ПОЛОВА.....	4
ДОМАЋИ ПРАВНИ ОКВИР ЗА РАВНОПРАВНОСТ ПОЛОВА.....	5
ИНСТИТУЦИОНАЛНИ МЕХАНИЗМИ ЗА РАВНОПРАВНОСТ ПОЛОВА	6
III. ПРАВНИ ОКВИР ЗА ИЗРАДУ ГЕНДЕР АКЦИОНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ УГЉЕВИК 7	
IV. РАВНОПРАВНОСТ ПОЛОВА У ОПШТИНИ УГЉЕВИК	9
3.1. СТАЊЕ РАВНОПРАВНОСТИ ПОЛОВА У ОПШТИНИ УГЉЕВИК.....	9
3.2. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ МЕХАНИЗАМ РАВНОПРАВНОСТИ ПОЛОВА ОПШТИНЕ	9
3.3. РОДНО ОДГОВОРНА АНАЛИЗА БУЏЕТА ОПШТИНЕ УГЉЕВИК.....	10
3.4. АНАЛИЗА СТАЊА У ПОГЛЕДУ РАВНОПРАВНОСТИ ПОЛОВА У ОПШТИНИ УГЉЕВИК.....	11
3.4.1. УКРАТКО О ЛОКАЛНОЈ ЗАЈЕДНИЦИ.....	11
3.4.2. ДЕМОГРАФСКА ГЕНДЕР КАРТА ОПШТИНЕ УГЉЕВИК	13
3.5. ТРЕНУТНА ПОЗИЦИЈА/СТАТУС ЖЕНА ПО ОБЛАСТИМА	17
3.5.1. СПРЕЧАВАЊЕ И СУЗБИЈАЊЕ НАСИЉА ПО ОСНОВУ ПОЛА,УКЉУЧУЈУЋИ НАСИЉЕ У ПОРОДИЦИ КАО И ТРГОВИНЕ ОСОБАМА	18
3.5.2. ЈАВНИ ЖИВОТ И ДОНОШЕЊЕ ОДЛУКА.....	19
3.5.3. ОБРАЗОВАЊЕ, НАУКА, КУЛТУРА И СПОРТ	21
3.5.4. ЗДРАВЉЕ, ПРЕВЕНЦИЈА И ЗАШТИТА.....	24
3.5.5. СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА.....	24
3.5.6. ТУРИЗАМ.....	26
3.6. ИДЕНТИФИКОВАНИ ПРОБЛЕМИ	28
3.7. ПРЕПОРУКЕ ПО ОБЛАСТИМА	28
1. ЦИЉЕВИ И АКТИВНОСТИ ГЕНДЕР АКЦИОНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ ЗА ПЕРИОД 2026-2030. ГОДИНА	30
2. МОНИТОРИНГ И ЕВАЛУАЦИЈА ГЕНДЕР АКЦИОНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ	36
3. ОСНОВНИ ПОЈМОВИ И ДЕФИНИЦИЈЕ РАВНОПРАВНОСТИ ПОЛОВА	36
4. ОБРАЗЛОЖЕЊЕ.....	38

I. УВОД

Примјена и унапређење принципа равноправности полова у локалним заједницама од кључног је значаја за благостање и развој становништва Републике Српске, у свим подручјима друштвеног живота и рада у јавном и приватном животу. Постизање равноправности полова је кључно за заштиту фундаменталних људских права, развијање демократског друштва, поштовање владавине права, те економски раст и конкурентност.

Локалне заједнице функционишу према принципима рада локалне самоуправе, те стога имају специфичну врсту одговорности, како сами према себи тако и према становништву. Локална самоуправа истовремено има и одговорност и обавезу да поштује принципе, стандарде и обавезе које произилазе из закона, стратегија, политика и програма са нивоа Републике Српске, БиХ и из међународних докумената.

Један од основних принципа људских права и основних слобода јесте равноправност полова и он се посматра са аспекта цијелог друштва, односно положаја жена и мушкараца у том друштву. Сам појам равноправност полова се односи на једнака права, одговорности и могућности жена и мушкараца, дјечака и дјевојчица.

Равноправност полова није искључиво питање социјалне правде већ такође представља нужан услов за друштвени и економски развој земље, с посебним нагласком на смањење сиромаштва и побољшање квалитета живота за све грађане.

Поштовање обавеза које произилазе из међународних докумената, те чланства у међународним савезима и тијелима, као и принципа заштите основних људских права садржаних у Уставу Републике Српске и Уставу БиХ представљају подлогу за увођење принципа равноправности полова у правне, институционалне и политичке оквире у Републици Српској и БиХ.

Гендер акциони план (ГАП) Општине Угљевик је стратешко-плански документ Општине, који својом имплементацијом треба да подстиче будући раст и развој заједнице, те унаприједи равноправност полова у заједници. Увођење принципа равноправности полова у развојне политике, стратегије, пројекте и програме је од посебног значаја на локалном нивоу, јер је локални ниво власти најнепосреднији и најближи грађанима/кама.

Гендер акциони план општине Угљевик се односи на период од 2026. до 2030.године и усклађен је са одговарајућим стратешким документима и политикама које се односе на област родне равноправности и локалног развоја.

Начелник општине је донио Рјешење о именовању радне групе бр. 02-111-56/25 од 6.10. 2025.године чиме је потврђена одређеност Општине да креира модерну и развијену локалну заједницу, стабилног економског развоја, демократског просперитета, здраве животне средине, препознатљиву по моралним и културним вриједностима, са растом животног стандарда, уз адекватан образовни, здравствени и социјални систем и заштиту основних људских вриједности и права.

Гендер акциони план општине Угљевик оперативно је вођен од стране Радне групе за израду локалног гендер акционог плана општине Угљевик, радног тијела које су сачињавали службеници општинске управе Угљевик и Комисије за равноправност полова Општине Угљевик. Рад радне групе је организован кроз више састанака у току мјесеца октобра, новембра, децембра 2025. године и јануара 2026.године.

Центар за једнакост и равноправност полова Републике Српске као институционални механизам за равноправност полова у Републици Српској, у чијем је мандату праћење спровођења Гендер акционог плана БиХ и сарадња са јединицама локалних самоуправа у Републици Српској, је у овом процесу пружао стручну и савјетодавну подршку.

Акциони план представља социо-економску анализу ове локалне заједнице, као и сет приоритетних мјера и пројеката које је неопходно предузети да се отклоне или барем смање проблеми и неједнакости уочене кроз гендер сензитивну ситуациону анализу. Такође, овај документ у будућности може представљати основу за израду других планова и програма у појединим секторима, прилагођавање постојећих планских докумената те креирање подлоге за праћење напретка и охрабривање сарадње и договора у планирању између различитих нивоа власти и друштвено-економских партнера. Приликом израде Гендер акционог плана општине Угљевик посебно се водило рачуна о сферама економије и политике, с обзиром на то да се оснаживањем у ове двије области могу постићи позитивни ефекти и у свим другим областима живота на локалном нивоу.

II. ПРАВНИ И ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР ЗА РАВНОПРАВНОСТ ПОЛОВА

Увођење принципа равноправности полова у сва подручја живота и рада на локалном нивоу представља испуњење једног од основних принципа из домена људских права и слобода.

Међународни правни оквир за равноправност полова

Принцип равноправности полова, једнаког третмана и једнаких могућности за жене и мушкарце је један од основних правних принципа Европске уније, садржан у оснивачком уговору ЕУ – Амстердамском уговору/споразуму, као и у многим директивама, које су уграђене у законодавство држава чланица. Амстердамски уговор налаже обавезу европској заједници да промовише, у свим својим политикама и активностима, једнакост жена и мушкараца и да се залаже за елиминисање свих неједнакости на основу пола. Споразум уводи концепт коришћења gender mainstreaming-а и увођења специјалних мјера за борбу против свих видова дискриминације. Gender mainstreaming представља уградњу приоритета и потреба жена и мушкараца у све законе стратегије, планове, програме и акције друштва, ради постизања једнакости и равноправности полова, узимајући у обзир последице које ће ове акције имати на жене и мушкарце. Овај термин је уведен у употребу доношењем Пекиншке декларације и платформе за акцију, на Четвртој свјетској конференцији о женама (Пекинг, 1995.) Бројне су директиве ЕУ које третирају област равноправности полова, од којих су најзначајније и најбројније у области запошљавања и социјалне заштите.

На нивоу Уједињених нација најважнији документи из области родне равноправности су:

- CEDAW – Конвенција о уклањању свих облика дискриминације над женама

Генерална скупштина Уједињених нација усвојила је Конвенцију о уклањању свих облика дискриминације жена - CEDAW, која је ступила на снагу 3. септембра 1981. године, као глобални и свеобухватни правно обавезујући међународни уговор. Конвенцију о уклањању свих облика дискриминације над женама (CEDAW) до данас је прихватило више од 90 посто чланица Уједињених нација међу којима и Босна и Херцеговина. CEDAW конвенција је правно обавезујући инструмент за земље потписнице, који је успоставио међународни надзорни механизам - Одбор за уклањање дискриминације жена основан 1982. Одбор надзире како се CEDAW примјењује путем разматрања извјештаја које су му државе странке обавезне подносити. Одбор чине 23 стручњакиње/ка високог моралног угледа и стручности за подручје на које се CEDAW односи.

- Пекиншка декларација са Платформом за акцију 1995. године – Четврта свјетска конференција о женама одржана је у Пекингу. Владе земаља и УН су се обавезали на међународне норме и стандарде једнакости између жена и мушкараца, а такође су се обавезали на интегрисање родне перспективе у својим политикама и програмима. Усвајањем Платформе за акцију, међународна заједница се обавезала да ради на унапређењу положаја жена, оснивању механизма за промовисање женских права и развијању инструмената и алата као одговора на ове проблеме.

- Миленијумска декларација
Миленијумска декларација је резолуција Уједињених нација, усвојена на 8. пленарном засједању 8. септембра 2000. године, са осам главних развојних циљева, међу којима је и „Промовисање једнакости полова“. Примјена декларације је разматрана на Свјетском самиту 2005. године. Декларација садржи вриједности, принципе и циљеве УН-а за 21. вијек као одговор на глобалне изазове који се налазе пред човјечанством, те рокове за предузимање заједничких акција.

Прописи на нивоу Савјета Европе:

- Европска повеља о једнакости жена и мушкараца у локалној заједници
Усвојена 2006. године прописује: „Без равноправности у политичком, економском и било ком другом облику одлучивања, не постоји могућност да родна равноправност буде интегрисана у креирање политика. Без активног учешћа жена у процесу изградње нашег друштва као модерног, европски профилисаног и демократског, није могуће остваривање демократије, равноправности и напретка друштва“.

- Стратегија за равноправност сполова Савјета Европе 2024-2029
Ради се о документу који се веже на опсежну правну и политичку стечевину као и на постигнућа у спровођењу Стратегије за равноправност сполова Савјета Европе од 2018. до 2023. године.
У периоду од 2024. до 2029. године фокус ће бити на истих шест стратешких циљева који су били у периоду од 2018 до 2023. године а то су: спречавање и борба против родних стереотипа и сексизма, спречавање и борба против насиља над женама и насиља у породици, осигуравање равноправног приступа жена правосудју, постизање равнотеже у заступљености жена и мушкараца при доношењу одлука у политичком и јавном животу, заштита права жена и дјевојчица мигрантица, избјеглица и тражитељица азила и увођење начела равноправности полова у јавне политике и мјере.

- Резолуција 176 (2004) о родном мејнстримингу на локалном и регионалном нивоу
је стратегија за промовисање равноправности жена и мушкараца у градовима и регијама која позива локалне власти да се обавезу на равноправност полова – да усвоје политику равноправности полова и развију локалне гендер акционе планове, да издвајају финансијска средства кроз буџете, да оцијене садашњу ситуацију укључујући прикупљање статистичких података разврстану по полу како би се процијенили утицај који род/пол има на то ко стиче корист одређених политика и да процијене и оцијене утицај нових политика на жене и мушкарце и да их мијењају према локалним потребама.

Домаћи правни оквир за равноправност полова

- Устав Босне и Херцеговине
гарантује висок степен међународно признатих људских права и основних слобода, јер садржи 15 најважнијих инструмената за заштиту људских права, међу којима је и CEDAW, чиме се БиХ обавезује да примијени највише међународно признате стандарде људских

права.

Чланом II 1. Људска права и основне слободе утврђено је: “БиХ и оба ентитета ће осигурати највиши ниво међународно признатих људских права и основних слобода...” и у оквиру истог члана став 2. Међународни стандарди такође је утврђено: „Права и слободе предвиђени у Европској конвенцији за заштиту људских права и основних слобода и у њеним протоколима се директно примјењују у БиХ. Ови акти имају приоритет над свим осталим законима.“ Протокол 12. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода који је потписала и ратификовала БиХ забрањује дискриминацију у приступу свим правима које су загарантоване законима.

Основна одредба Устава БиХ на основу које је припремљен Нацрт Гендер акционог плана БиХ за период 2018-2022. године је садржана у члану II 4. Недискриминација којим је утврђено: Уживање права и слобода, предвиђених у овом члану или у међународним споразумима наведеним у Анексу I овог Устава, осигурано је свим особама у БиХ без дискриминације по било којем основу као што је пол, раса, боја, језик, вјера, политичко и друго мишљење, национално или социјално поријекло, повезаност са националном мањином, имовина, рођење или други статус.

- Закон о равноправности полова у Босни и Херцеговини-пречишћен текст („Сл.гласник БиХ“, број 32/10)

Доношењем Закона о равноправности полова БиХ (у даљем тексту: ЗРП БиХ) и успостављањем институционалних механизма за равноправност полова на свим нивоима законодавне и извршне власти се знатно унаприједило домаће законодавство у овом сегменту људских права. Закон је најважнији инструмент за развијање свијести о питањима равноправности полова и увођење принципа равноправности полова у јавне политике и прописе. Овај закон уређује, промовише и штити равноправност полова и забрањује дискриминацију, те гарантује једнаке могућности свим грађанима/кама, како у јавној тако и у приватној сфери живота.

Поред тога, Закон обавезује сва државна тијела, на свим нивоима организације власти, и тијела локалне самоуправе, укључујући законодавну, извршну и судску власт, политичке странке, правна лица с јавним овлашћењима, правна лица која су у власништву или под контролом државе, ентитета, кантона, града или општине или над чијим радом јавни орган врши контролу, да осигурају и промовишу равноправну заступљеност полова у управљању, процесу одлучивања и представљању.

- Устав Републике Српске

се темељи на гарантовању и заштити људских слобода и права у складу са међународним стандардима (члан 5). Даље, у члану 10. Устава Републике Српске наводи се да су грађани Републике равноправни у слободама, правима и дужностима, једнаки су пред законом и уживају исту заштиту без обзира на расу, пол, језик, националну припадност итд.

Институционални механизми за равноправност полова

Законом о равноправности полова БиХ је утврђено постојање и обавеза успостављања институционалних механизма за равноправност полова. Ово је изузетно битна правна гаранција, јер осигурава правну сигурност институција за равноправност полова.

У складу са ЗРП БиХ, кључни институционални механизми за равноправност полова су Агенција за равноправност полова БиХ Министарства за људска права и избјеглице БиХ, на ентитетском нивоу, Центар за једнакост и равноправност полова Владе Републике Српске и Гендер Центар Федерације БиХ.

Агенција и ентитетски центри за равноправност полова су кључне институције за креирање свеобухватног, системског и координисаног приступа провођењу ЗРП-а. Институционални гендер механизми такође заступају и обрађују молбе, жалбе и представке особа и група особа у којима се указује на повреде неког права из ЗРП-а БиХ у складу са Јединственим правилима за примање и обрађивање молби, жалби и представки особа и група особа („Службени гласник БиХ“, број 72/11). Агенција и центри за равноправност полова пружају стручну подршку другим институцијама у процесу провођења обавеза из ЗРП-а.

Мрежа институционалних механизма за гендер питања у БиХ обухвата и законодавну и извршну власт на свим нивоима власти. Комисија за остваривање равноправности полова Парламентарне скупштине БиХ, Комисије за равноправност полова Дома народа и Заступничког дома Парламента Федерације БиХ, те Одбор једнаких могућности Народне скупштине Републике Српске су активне и одржавају редовне сједнице, укључујући и тематске сједнице.

Како би се осигурала досљедна имплементација ЗРП БиХ 2006. године усвојен је први Гендер акциони план у БиХ (ГАП БиХ) за период 2006 -2011, као први стратешки документ за увођење принципа равноправности полова у све области јавног и приватног живота. Други ГАП БиХ усвојен је 2013. године за период 2013-2017, а трећи 2018. године за период 2018 -2022. Овај стратешки документ садржи стратешке циљеве, који дефинишу приоритетне области дјеловања, те програме и мјере за остваривање тих циљева.

Вијеће министара БиХ усвојило је Гендер акциони план Босне и Херцеговине за период 2023 -2027. година (Службени гласник Босне и Херцеговине, број 82/23).

Структура ГАП БиХ за период 2023. – 2027. се ослања на стратешке циљеве, приоритете и мјере претходног ГАП БиХ за период 2018-2022. године, државне и ентитетске стратегије развоја, Стратегију за равноправност мушкараца и жена Европске уније и друге релевантне стратешке документе Вијећа Европе, Европске уније и Уједињених нација. То је оквирни стратешки документ који даје смјернице за израду оперативних планова и других имплементацијских докумената институција на свим нивоима организације власти у Босни и Херцеговини (БиХ).

Овај стратешки документ садржи све области друштвеног живота, али су утврђене приоритетне области, као и области које се односе на јачање система, механизма и инструмената за постизање равноправности полова, те јачање сарадње и партнерства.

Циљ ГАП-а БиХ је да усмјери ресорна министарства и друге институције у раду на укључивању принципа равноправности полова у складу са чланом 24. Закона о равноправности полова БиХ, који прописује обавезе надлежних институција на свим нивоима власти у БиХ.

III. ПРАВНИ ОКВИР ЗА ИЗРАДУ ГЕНДЕР АКЦИОНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ УГЉЕВИК

Узимајући у обзир структуру и уставом одређену подјелу надлежности између различитих нивоа власти у БиХ доношењем ЗРП БиХ, БиХ се одлучила да осигура мрежу институционалних механизма за равноправност полова на свим нивоима власти те је утврђена обавеза свих нивоа власти да активно дјелују за равноправност полова и отклањање дискриминације на основу пола.

Ова обавеза је утврђена у члану 24. Закона о равноправности полова БиХ који гласи:

„(1) Органи власти на државном и ентитетском нивоу, кантонални органи и органи јединица локалне самоуправе, правне особе са јавним овлашћењима, правне особе у већинском власништву државе, у оквиру својих надлежности, дужни су подузети све одговарајуће и

потребне мјере ради провођења одредби прописаних овим Законом и Гендер акционим планом Босне и Херцеговине, укључујући, али не ограничавајући се на:

- а) доношење програма мјера ради постизања равноправности полова у свим областима и на свим нивоима власти;
- б) доношење нових или измјену и допуну постојећих закона и других прописа ради усклађивања са одредбама овог Закона и међународним стандардима за равноправност полова;
- в) провођење активности и мјера Гендер акционог плана Босне и Херцеговине кроз редовне програме рада уз осигурање буџетских средстава и
- г) осигурање прикупљања, вођења, анализе и приказивања статистичких података разврстаних по полу;

(2) Саставни дио програма мјера ради постизања равноправности полова у свим областима укључује, али се не ограничава на:

- а) анализу стања полова у одређеној области;
- б) имплементацију донесених државних политика кроз акционе планове за равноправност полова и
- в) мјере за отклањање уочене неравноправности полова у одређеној области.

(3) Надлежни законодавни, извршни и органи управе свих нивоа власти у Босни и Херцеговини обавезни су основати одговарајуће институционалне механизме за равноправност полова који ће проводити Закон о равноправности полова у Босни и Херцеговини, координисати реализацију програмских циљева из Гендер акционог плана Босне и Херцеговине и осигурати провођење међународних стандарда у области равноправности полова.

(4) Надлежни државни, ентитетски и кантонални органи власти, као и органи јединица локалне самоуправе дужни су све прописе и друге акте из своје надлежности прије упућивања у законску процедуру доставити на мишљење институционалним механизмима за равноправност полова ради усаглашавања са одредбама Закона о равноправности полова у Босни и Херцеговини.“

Управо је овај члан ЗРП БиХ представља правни основ за доношење Гендер акционог плана Општине Угљевик будући да се доношењем овог акционог плана осигурава досљедна примјена овог Закона али и других обавеза општине у погледу равноправности полова. То је такође случај и са ГАП БиХ који препознаје значај дјеловања и улогу локалних власти када је у питању постизање равноправности полова.

Закон о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Српске“, бр. 97/16, 36/19 61/21, 100/25 и 114/26), прописује, између осталог, да општина у оквиру својих надлежности обезбјеђује, подстиче и унапређује равноправност полова и остваривање једнаких могућности, те да доноси програм мјера за постизање равноправности полова.

Законом о службеницима и намјештеницима у органима јединица локалне самоуправе („Службени гласник Републике Српске“, број 97/16) уведена је општа забрана дискриминације и забрана вербалног и сваког другог вида насиља по основу било којег вида дискриминације, па тако и забрана насиља по основу пола. Увођењем једног од основних стандарда за равноправност полова, приликом запошљавања води се рачуна како о полној заступљености запослених тако и о равноправној заступљености полова радних тијела и комисија које спроводе поступак запошљавања у градску, односно општинску управу органа јединица локалне самоуправе.

Како се може закључити из наведених нормативно-правних стандарда за равноправност полова, истима се наглашава потреба гарантовања једнаких права и могућности за све без обзира на било које лично својство и забрана дискриминације по било ком основу, па тако и по основу пола и то у свим областима друштвеног живота, како у јавној тако и у приватној

сфери. Такође, истима се прописују обавезе органа власти на свим нивоима, те истиче веома велики значај симултаног и координисаног рада и сарадње свих друштвених актера. Ови стандарди су кроз нормативне акте, почев од устава па преко закона до подзаконских аката и аката локалних заједница, постали обавезујући за све. Ипак, иако је наш правни систем у великој мјери усклађен са домаћим и међународним обавезујућим стандардима за равноправност полова, њихова de facto примјена није задовољавајућа.

IV. РАВНОПРАВНОСТ ПОЛОВА У ОПШТИНИ УГЉЕВИК

3.1. СТАЊЕ РАВНОПРАВНОСТИ ПОЛОВА У ОПШТИНИ УГЉЕВИК

За потребе анализе стања равноправности полова у Општини Угљевик извршено је прикупљање и анализа доступних информација и података што представља и први корак у смислу члана 24. Закона о равноправности полова у БиХ.

Анализа стања равноправности полова омогућава утврђивање области у којима евентуално постоји дискриминација или неједнакости у приступу правима, користима и ресурсима између жена и мушкараца, дјевојчица и дјечака по појединим областима. Поред тога овај приступ омогућује да се истраже узроци таквог стања као и да укаже на то како се они могу промијенити, јер даје основу на којој ће се темељити акциони план.

За потребе ове анализе прикупљени су следећи подаци:

1. статистички подаци од стране Републичког завода за статистику РС, Завода за запошљавање РС - Биро Угљевик,
2. административни подаци од стране општинских органа и служби
3. подаци одјељења општинске управе Угљевик
4. подаци јавних установа чији је оснивач Скупштина општине Угљевик
5. ЈУ СШЦ „Михаило Петровић Алас“ и Основне школе на подручју општине

Овај приступ је омогућио:

- да укаже на приоритете и кључне циљеве које је потребно остварити и
- да омогући утврђивање тренутног стања (не)равноправности полова као и да утврди начин на који ће се промјене мјерити.

3.2. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ МЕХАНИЗАМ РАВНОПРАВНОСТИ ПОЛОВА ОПШТИНЕ

У складу са својом надлежности, Комисија за равноправност полова представља институционални механизам за равноправност полова Скупштине општине Угљевик који има надлежности које су предвиђене чланом 24. Закона о равноправности полова у БиХ. Поред општих надлежности у погледу промоције и заштите људских права и слобода Комисија је изричито надлежна за праћење и промовисање равноправне заступљености полова на нивоу локалне заједнице као и остваривање сарадње са невладиним организацијама које се баве питањем равноправности полова и сарадње са ЦЈРП РС.

Комисија за равноправност полова у складу са чланом 75. Пословника Скупштине Општине Угљевик:

- прати примјену принципа равноправности полова у управљању и одлучивању,
- разматра нацрте и приједлоге одлука које доноси Скупштина из аспекта равноправности полова,
- иницира да се у надлежним органима и институцијама сачине програми и планови побољшања полне заступљености у органима власти на свим нивоима,
- посредством медија утиче на развијање свијести код грађана о равноправности полова,
- посредством надлежних органа утиче на елиминацију и спречавање свих облика насиља у јавној сфери живота, као и на спречавање директне и индиректне

- дискриминације засноване на полу,
- активно учествује на унапређивању права равноправности и заштите грађана и предлаже мјере за уклањање свих облика дискриминације, а посебно које се односе на рад и запошљавање, социјалну и здравствену заштиту, образовање, културу и информисање и заштиту од насиља у породици и
- обавља и друге послове из ове области у складу са законом и актима Општине.

Комисија за равноправност полова има предсједника и четири члана који се бирају из реда одборника и других лица.

За остваривање ових надлежности као оптимално рјешење намеће се доношење Гендер акционог плана Општине Угљевик као инструмента за усмјерено и координисано дјеловање свих општинских органа и служби за равноправност полова. У овом процесу Комисија би имала примарну улогу надзора над провођењем акционог плана што ће бити образложено у дијелу који се односи на област мониторинга и евалуације.

Будући да је ово нова улога Комисије потребно је уложити вријеме и ресурсе да се осигурају неопходни капацитети да се преузме ова улога. Поред тога потребно је осигурати и јачање капацитета општинских служби како би у потпуности преузеле своје улоге у погледу како провођења активности Гендер акционог плана тако и провођења редовних анализа стања равноправности полова.

3.3. РОДНО ОДГОВОРНА АНАЛИЗА БУЏЕТА ОПШТИНЕ УГЉЕВИК

Буџет Општине рефлектује приоритете и одређеност Општине, а тиме и одређеност на пољу равноправности полова.

Буџети нису родно неутрални и неопходно је водити рачуна о правичној расподјели буџетских средстава, а што резултира унапређењем економског развоја локалне заједнице. Неопходно је да мушкарци и жене имају једнак приступ буџетским средствима и једнаке користи од употребе ресурса, а што се постиже укључивањем родног аспекта на свим нивоима буџетског процеса и реструктурирањем прихода и расхода на начин да се изврши алокација средстава за провођење политика, мјера и програма који ће унаприједити родну равноправност и подстаћи вишеструки потенцијал жена и мушкараца у корист развоја и побољшања квалитета свакодневног живота.

Буџет општине Угљевик за 2025. годину износио је 18.950.000 КМ. Што се тиче расходне стране буџета, није рађена родна анализа буџетских ставки. Специфично, не постоји родна статистика расхода (нпр. ко је корисник јавних расхода и у којој мјери). С обзиром на то да се не ради родна анализа буџета као први корак (издаци се не прате по било којој структури, па тако и родној структури), није се радило ни на реструктурирању буџета у циљу родне равноправности.

У односу на тренутно стање (не)равноправности полова постоје програми који се могу означити као програми који теже равноправности полова. То су прије свега програми социјалне подршке као што су финансирање вантјелесне оплодње и једнократна накнада за рођење дјетета.

Међутим, родно одговорно буџетирање не подразумијева различите буџетске линије за жене или мушкарце већ осигуравање да жене и мушкарци имају једнаке користи од буџета те да се њихове различите потребе задовоље.

Поред тога сасвим је јасно да и сви други развојни програми имају, или могу имати утицаја на равноправност полова. Међутим, без података о томе како се креирају приоритети у

оквиру наведених програма није могуће утврдити да ли они заиста имају тај утицај.

Стога ће бити потребно јачати капацитете надлежних општинских служби да у процесу планирања свих програма и активности па тако и буџета анализирају стање у својој области те да у односу на утврђено стање креирају мјере којима ће се осигурати да Општина кроз своје програме утиче на (не)равноправност полова.

3.4. АНАЛИЗА СТАЊА У ПОГЛЕДУ РАВНОПРАВНОСТИ ПОЛОВА У ОПШТИНИ УГЉЕВИК

3.4.1. УКРАТКО О ЛОКАЛНОЈ ЗАЈЕДНИЦИ

Географски положај и природне карактеристике.

Подручје општине Угљевик налази се у сјеверно-источном дијелу Републике Српске, између 44° 41' сјеверне географске ширине и 18° 59' источне географске дужине, на источним падинама планине Мајевице, гдје се она почиње спуштати према Семберији. Са истока и сјевера граничи се са градом Бијељина, са запада општином Лопаре и југа градом Зворник и општином Теочак. Посматрано са територијалног аспекта подручје ове општине већим дијелом припада источном Мајевичком рејону, који се простире од ријеке Јање на западу и сјеверу до Дрине на истоку. Јужни и западни дио општине чине побрђа, односно падине планине Мајевица, а сјеверни и источни дио је низија.

Општина Угљевик има повољан географски положај. Повезано је релативно квалитетном путном мрежом са Бијељином, Тузлом, Зворником. Такође, преко ових градова повезан је и са Босном и Херцеговином у цјелини, као и са Србијом и Хрватском. Површина подручја општине износи 164 km², тако да по величини припада групи мањих општина Републике Српске.

Према последњем званичном попису становништва који је рађен 2013. године, овдје живи преко 15000 становника у 23 насељена мјеста: Доња Крћина, Горња Крћина, Глије, Горња Трнова, Доња Трнова, Равно Поље, Мезграја, Малешевци, Коренита, Средња Трнова, Угљевичка Обријеж, Тутњевац, Атмачићи, Јањари, Богутово Село, Угљевик Село, Стари Угљевик, Угљевик, Забрђе, Билалићи, Турсуново Брдо, Јасење и Јасиковац.

Геостратешки положај општине Угљевик је изузетно повољан. Општина се налази на 22 km удаљености од Бијељине, затим 49 km од Тузле, 30 km од Брчког, 165 km од Београда, 144 km од Новог Сада. На удаљености око 70 km од Угљевика је прикључење на паневропски коридор 10, односно ауто пут Е70 Београд – Загреб. Овај путни правац је најкраћа веза са ова два града и преко њих са западном/средњом Европом и југом/истоком Балканског полуострва. Аеродром „Никола Тесла“ у Београду удаљен је 143 km од Угљевика, аеродром у Бања Луци удаљен је 197 km, у Сарајеву аеродром је на удаљености од 165 km, а удаљеност аеродрома у Тузли је 48 km. Најближа лука је у Брчком и удаљена је од општине Угљевик 30 km.

Подручје општине Угљевик припада зони умјерено континенталне климе која допире са сјевера. Просјечна годишња температура ваздуха износи 10 °С. Основне карактеристике климе у овом крају су: Љета су топла, а зиме углавном хладне. Најтоплији мјесец је јул са просјечном температуром ваздуха између 20 и 22 °С, а најхладнији јануар, са просјечном температуром од -1 до -2 °С. Због близине и утицаја Панонске низије, годишње осцилације температуре су знатне и износе отприлике 21 – 24 °С.

Вегатациони период у просјеку траје од 150 – 200 дана. Просјечне температуре ваздуха у просјеку износе током вегетационог периода 16 – 18 °С, тиме ово подручје, са становишта пољопривреде, сврстава се у ред средње повољних подручја, како на нивоу Републике Српске, тако и на нивоу Босне и Херцеговине. Годишња количина падавина износи у просјеку 850 mm талога (у облику кише и снијега). Количине падавина током године нису равномјерно распоређене, међутим на овом подручју нема изразито сушних мјесеци.

ШУМЕ:

Управљање и газдовање шумама и шумским земљиштем, заштита шума, финансирање и вриједност шума, катастар шума и шумског земљишта, информациони систем у шумарству, имовинско-правни односи, политика и планирање и друга питања од значаја за одрживо коришћење шума и шумског земљишта и његово унапређивање регулисани су Законом о шумама („Службени гласник Републике Српске”, бр. 75/08 и 60/13). Одредбе закона примјењују се на све шуме и шумско земљиште, без обзира на облик својине.

Због свега наведеног јавно предузеће „Шуме Републике Српске“ су израдиле јавни документ из кога се може видјети следеће;

Површине газдинских класа и категорија шума и шумских земљишта у приватној својини на територији Општине Угљевик износе 4.518,89 ha, а укупна дрвна залиха, према истраживањима, у шумама у приватној својини на територији Општине Угљевик износи 891.910,25 m³ или просјечно 197,35 m³/ha, а запремински прираст 22.276,30 m³ или просјечно 4,93 m³/ha.

Просјечне дрвне залихе по категоријама шума су:

- Високе шуме – 370,48 m³/ha
- Изданачке шуме – 197,35 m³/ha.

Осим наведеног, Правилником о начину проглашења, обиљежавања, финансирања, начину газдовања заштитним шумама и шумама посебне намјене („Службени гласник Републике Српске“, број 57/09), прописује се начин проглашавања, обиљежавања, финансирања и начин газдовања заштитним шумама и шумама посебне намјене. Приједлог за покретање поступка израде елабората за проглашавања заштитних шума и шума посебне намјене могу поднијети власник, корисник шума и шумског земљишта, образовно-научна установа, јединица локалне самоуправе, привредна друштва и друге организације. У шумама у приватној својини Општине Угљевик нису евидентиране површине које се односе на заштитне шуме и шуме посебне намјене.

РУДЕ И МИНЕРАЛНЕ СИРОВИНЕ:

Према важећим критеријумима у смислу економског развоја, Угљевик спада у групу развијених општина. Носилац привредног развоја је Рудник и Термоелектрана Угљевик са досадашњом годишњом производњом од око 1.600 GWh електричне енергије и експлоатацијом око 1.900.000 тона угља. Иако експлоатација траје већ дуже вријеме, претпоставља се да су укупне геолошке резерве угља у сливу Угљевик-Прибој до 430 милиона тона, од чега је 285,1 милион тона билансно, 119,7 милиона тона потенцијално и 25,1 милион тона је ванбилансно.

Општина Угљевик, поред великих количина угља и производње електричне енергије, има и значајне резерве кречњака, глине и лапорца као основне сировине за производњу цемента. Осим тога, након увођења процеса одсумпоравања димних гасова у ТЕ Угљевик, производиће се велике количине гипса (приближно 386.000 тона годишње), довољног капацитета за употребу у индустрији цемента.

3.4.2. ДЕМОГРАФСКА ГЕНДЕР КАРТА ОПШТИНЕ УГЉЕВИК

Укупан број становника

Према попису становништва из 1991. године општина Угљевик је бројала 25.587 становника, насељених у 28 насељених мјеста, организованих у 17 мјесних заједница. Од укупног броја становника, већину становништва чинили су Срби 56,54%, Бошњаци 40,02%, Хрвати 0,21%, Југословени 1,13% и 2,07% из реда осталих. Важно је напоменути да је послје потписивања Дејтонског мировног споразума већи дио општине Угљевик припао територији Републике Српске, док су у састав Федерације Босне и Херцеговине ушла насељена мјеста Билалићи, Јасење, Сњијежница, Стари Теочак и Теочак – Крстац, те дијелови насељених мјеста Горња Крћина, Јасиковац и Турсаново Брдо и од овог подручја формирана је општина Теочак. Густина насељености на подручју општине Угљевик је 101 становник по km².

Према резултатима пописа становништва који је извршен у октобру 2013. године¹, на подручју територије општине Угљевик је на дан 01.10.2013.године било настањено 15.118 становника, насељених у 25 насељених мјеста (организоване у 24 мјесне заједнице), од чега је око 75% сеоско становништво. Осим градског насеља Угљевик, највећа насеља на територији општине су Забрђе, Доња Трнова, Тутњевац и Угљевичка Обријеж.

Од укупног броја становника, 12.964 је било старије од 15 година, док је просјечна старост износила 41,74 година. Највише становника је било у доби 45 до 49 година, чак њих 1.136.

Што се тиче образовне структуре становништва старијег од 15 година, 856 становника било је без икаквог образовања (6,65%), 1.829 становника са непотпуним основним образовањем (14,22%), 2.942 становника са завршеном основном школом (22,86%), 6.085 становника са средњом школом (47,29%), 252 становника са вишом школом (1,96 %) и 903 становника са завршеним факултетом (7,02%).

Према процјени Републичког завода за статистику Републике Српске, у свим наредним годинама евидентан је пад броја становника на подручју општине Угљевик. Тако је у 2019. години процијењен број становника износио 14.282 што је за 5,53% мање у односу на 2013. годину, док је средином 2024. године процијењени број становника износио 13.614 што је 9,95% мање од последњег пописа становника из 2013. године.

¹https://www.rzs.rs.ba/static/uploads/bilteni/gradovi_i_opstine_republike_srpske/2023/Gradovi_I_Opstine_Republike_Srpske_2023_WEB.pdf

Старосна и полна структура становништва

У наредној табели приказан је упоредни преглед старосне и полне структуре становништва општине Угљевик. Према старосној структури највећи удио становништва у укупном броју становника има становништво доби од 30 до 64 године, које уједно представља и највећи дио радно способног становништва. Слиједи група становништва старосне доби од 15 до 29 година са учешћем од 19,51%, група старосне доби од 65 и више са учешћем од 17,50 % док дјеца учествују са 14,25% у укупном удјелу становништва. Удио ових категорија приближно је једнак и у 2022. години.

Табела бр. 1: Старосна и полна структура становника општине Угљевик (2013. и 2022. година)

Старосна структура	2013.		Учешће старосних група у укуп.бр.стан.	2022.		Учешће старосних група у укуп.бр.стан.
	М	Ж	%	М	Ж	%
0-14	1.113	1.041	14,25	948	823	12,80
15-29	1.529	1.420	19,51	1.252	1.132	17,24
30-64	3.819	3.550	48,74	3.476	3.323	49,14
65+	1.162	1.484	17,50	1.353	1.528	20,82
Укупно по полу	7.623	7.495	100	7.029	6.806	100
Укупно	15.118			13.835		100

Према полној структури, учешће жена у укупном броју становника у 2013. године је 49,58 %, док је у 2022. години учешће жена износило 49,19 %.

Природни прираштај и миграције становништва

Природни прираштај у општини Угљевик је према подацима Завода за статистику Републике Српске у последњих пет година негативан. Просјечан број рођених у периоду од 2020. до 2024. године је 118, док је просјечан број умрлих 197,6 из чега се може закључити да, годишње, у просјеку 80 становника више умре него што се роди.

Табела бр. 2: Природни прираштај на подручју општине Угљевик за период од 2020 до 2024. године

Година	Број рођених	Број умрлих	Природни прираштај
2020	105	228	-124
2021	115	236	-121
2022	128	196	-68
2023	121	165	-44
2024	119	163	-44

Извор: Републички завод за статистику Републике Српске

Поред негативног природног прираштаја, на неповољну демографску слику свакако утичу и миграције становништва. Из наредне табеле је видљиво да је миграциони салдо у последњих пет година негативан. Највећи број становника се одсели у друге градове и општине, али и досели из других општина и градова. Разлози за миграцију су бројни, од образовања и запошљавања до трагања за бољим нивоом квалитета живота. Овакав тренд одласка становништва је нарочито присутан код млађе популације.

Општина Угљевик је отворена за све инвеститоре и постоје бројни примјери успјешних људи који су дошли из дијаспоре и помажу развој привреде на овим просторима и тиме подстичу стварање бољих услова за запошљавање и заустављање одласка људи из наше општине.

Табела бр. 3: Миграциона кретања становништва у општини Угљевик за период од 2020 до 2024. године

Година	Број досељених				Број одсељених			
	Укупно	из ФБиХ	из БД	Из друг. општ. РС	Укупно	Из ФБиХ	Из БД	Из др. општ. РС
2020	105	25	7	73	148	28	6	114
2021	111	18	3	90	157	20	6	131
2022	85	10	2	73	122	26	7	89
2023	114	21	1	86	180	23	3	154
2024	101	15	0	76	175	22	6	147

Извор: Републички завод за статистику Републике Српске

- Број запослених

Укупан број запослених радника на подручју општине Угљевик према подацима Завода за запошљавање Републике Српске заључно са 31.12.2024. године је 3.713, а незапослених пријављених у Заводу за запошљавање 848 особа (од којих су 568 жене). Тренд раста запослених присутан је од 2015.године, а најизраженији је био у периоду 2015 – 2019. година. У структури укупног броја запослених више је мушкараца и то 2.503, него жена којих је 1.214. Од тога највише запослених је у енергетско рударској индустрији, грађевинарству, прерађивачкој (метално-дрвној) индустрији, образовању и саобраћају. Овај дисбаланс у односу на полну структуру запослених је константно присутан на локалном тржишту рада и дијелом се може објаснити и чињеницом да је значајан број запослених у енергетско-рударској и прерађивачкој индустрији (дрвопрерада, металопрерада) гдје традиционално и по природи посла доминира мушка радна снага.

Табела бр. 4: Преглед броја запослених на подручју општине Угљевик, по полу

Општина	Пол	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Угљевик	свега	3.670	3.706	3.828	3.751	3.760	3.710	3.769	3.713
	М	2.656	2.673	2.759	2.670	2.640	2.561	2.557	2.503
	Ж	1.014	1.033	1.069	1.081	1.120	1.149	1.212	1.214
% учешћа у радној снази	жене	27,6%	27,8%	27,9%	28,8%	29,7%	30,9%	32,1%	32,7%

Извор: Завод за запошљавање Републике Српске, преузето: РЗСРС

Табела бр. 5: Број запослених у пословним субјектима према старосним групама, полу и годинама, општине Угљевик

Старосна структура запослених		Година										
		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
15-24	Укупно	66	66	70	53	69	74	96	111	114	90	91
	Мушкарци	42	52	58	44	60	64	84	97	91	74	77

	Жене	24	14	12	9	9	10	12	14	23	16	14
25-34	Укупно	639	653	604	610	597	579	617	612	619	606	633
	Мушкарци	420	444	422	414	420	396	436	435	416	404	417
	Жене	219	209	182	196	177	183	181	177	203	202	216
35-44	Укупно	702	719	742	778	761	807	876	904	944	987	1035
	Мушкарци	520	553	560	566	561	592	617	620	647	655	664
	Жене	182	166	182	212	200	215	259	284	297	332	371
45-54	Укупно	1218	1137	1074	1030	974	933	915	898	853	863	869
	Мушкарци	892	825	782	767	730	713	693	672	639	646	638
	Жене	326	312	292	263	244	220	222	226	214	217	231
55-64	Укупно	599	745	816	879	935	974	971	920	920	866	833
	Мушкарци	470	588	634	676	721	750	765	710	707	642	616
	Жене	129	157	182	203	214	224	206	210	213	234	217
65+	Укупно	3	2	7	9	14	20	24	8	15	13	30
	Мушкарци	3	1	6	7	12	16	14	4	10	11	24
	Жене	0	1	1	2	2	4	10	4	5	2	6
Укупно		3227	3322	3313	3359	3350	3387	3499	3453	3465	3425	3491

Када је у питању укупан број незапослених, охрабрује силазни тренд који је присутан још од 2015. године. У структури незапослених, жене и мушкарци данас учествују готово подједнако, с тим да је у претходном периоду било знатно више незапослених мушкараца (Табела бр. 6). То се дијелом може објаснити и чињеницом да је значајан број мушкараца у претходном периоду брисан са евиденције незапослених на локалном тржишту рада по основу запослења у другим градовима или због одласка у иностранство.

Табела бр. 6: Преглед броја лица која траже запослење, по полу (2019-2024.)

Општина	Пол	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Угљевик	свега	1.431	1.435	1.349	1.362	991	848
	Ж	820	880	835	831	642	568
	М	611	555	514	531	349	280
% учешћа у бр. незапослених	жене	42,7%	38,67%	38,1%	39%	35,21	33,02%

Извор: Завод за запошљавање Републике Српске; преузето: РЗСРС

Табела бр. 7. Структура запослених по полу

Пол	2023.	2024.
Свега	3769	3717
Мушки	2527	2503
Женски	1217	1214
% жена	32,29	32,66

Табела бр. 8. Структура незапослених лица према образовању и полу – активни тражиоци посла за 2023. и 2024.годину

Степен стручног образ.	31.12.2023		31.12.2024	
	укупно	жена	укупно	жена
НК	248	150	199	126
ПК/НСС	27	22	24	18
КВ	287	136	228	113
ССС	315	244	285	221
ВКВ	0	0	0	0
ВШС	10	6	8	5
ВСС-180	16	13	16	14
ВСС-240	112	88	81	66
ВСС-300 (мастери)	9	5	6	4
Магистри стари програм	0	0	0	0
ВСС-360	0	0	1	1
Доктори наука	0	0	0	0
УКУПНО:	1024	664	848	568

Ако се посматра стање у погледу брачног статуса становништва старог преко 15 година, према Попису из 2013. године може се уочити да је ситуација углавном у складу са просјеком Републике Српске.

На територији општине Угљевик евидентиран је већи број жена у односу на мушкарце који ту живе, али је већи број мушкараца који никада нису ступили у брак. Уколико погледамо податке о удовицама/удовцима евидентно је да је натпросјечно велики број жена које су удовице, а ту чињеницу можемо везати за ратна дејства, у протеклом периоду. Самим тим можемо говорити о великом броју мушкараца који су живот изгубили у рату, те са те стране констатовати да су ратна дејства у великом проценту утицала на овакву демографску слику становништва.

3.5. ТРЕНУТНА ПОЗИЦИЈА/СТАТУС ЖЕНА ПО ОБЛАСТИМА

3.5.1. СПРЕЧАВАЊЕ И СУЗБИЈАЊЕ НАСИЉА ПО ОСНОВУ ПОЛА, УКЉУЧУЈУЋИ НАСИЉЕ У ПОРОДИЦИ КАО И ТРГОВИНЕ ОСОБАМА

Насиље над женама дефинисано је у складу са Конвенцијом о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици Савјета Европе као кршење људских права и облик дискриминације над женама, а представља сва дјела родно заснованог насиља која доводе или могу довести до: физичке, сексуалне, психичке, односно финансијске повреде или патње жене, обухватајући и пријетње таквим дјелима, принуду или произвољно лишавање слободе, било у јавности било у приватном животу. У складу са истом конвенцијом, насиље у породици дефинисано је као: „свако дјело физичког, сексуалног, психичког, односно економског насиља

до којег долази у оквиру породице или домаћинства, односно између бивших и садашњих супружника или партнера, независно од тога да ли починилац дијели или је дијелио исто пребивалиште са жртвом“ (Савјет Европе, Конвенција о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици, Истанбул, 11. мај 2011. године).

Насиље над женама и насиље у породици представља један од највећих изазова у босанско-херцеговачком друштву. Како би се адекватно одговорило на поменути проблем, усвојени су ентитетски закони о заштити од насиља у породици и стратегије на нивоу државе и ентитета. Жртве насиља у породици су усљед промјене законске регулативе, едукације и јачања свијести о поменутом проблему све више охрабрене да насиље пријаве надлежним институцијама и потраже помоћ.

Према Студији о распрострањености и карактеристикама насиља према женама у БиХ 2, 47% жена је током одраслог живота односно након што је навршило 15 година било изложено најмање једном облику насиља, мада треба имати у виду да се обим присутности насиља над женама и насиља у породици у БиХ веома тешко може утврдити због скривене природе проблема, непријављивања случајева насиља те третирања насиља у породици као „приватног проблема“. Истраживање које је спроведено у циљу прикупљања података за израду студије је показало да је најчешћи облик насиља психичко као и комбиновано психичко и физичко насиље. Најшире је распрострањено насиље које над женама врше партнери (садашњи или бивши). Према томе, сфера интимних партнерских и породичних односа далеко је већи извор опасности од насиља за жене, него што је то шира друштвена заједница

Табела бр. 1. Евиденција случајева насиља у породици на подручју општине Угљевик

Година	Број пријављених случајева	Пол извршиоца		Жртве насиља			Жртве насиља друга лица (пунољетна дјеца, родитељи, други сродници)
		М	Ж	Мушкарци	Жене	Малољетна дјеца	
2023.	10	9	1	1	9	0	1
2024.	6	6	0	0	6	0	1

Извор: Центар за социјални рад општине Угљеви

Према подацима Центра за социјални рад општине Угљевик, у току 2023.године, Центар је запримио укупно 10 обавјештења о насиљу у породици. Од укупног броја пријављених случајева насиља, 9 починилаца насиља су били мушког пола, док је 1 био женског пола. Мушкарци су починили насиље према 9 жртава које су биле жене, а само једна жена је починила насиље према 1 жртви која је била мушкарац. Углавном се ради о случајевима насиља између брачних партнера. Није било обавјештења о насиљу над дјецом, али је забиљежен случај насиља над особом са инвалидитетом гдје је жртва насиља био отац, а починилац малољетна кћерка. Такође, највише починилаца и жртава насиља је било у старосној групи од 30-65. године гдје су жртве углавном незапослена лица, док су починиоци углавном запослена лица. У току 2024. године, Центар је запримио укупно 6 обавјештења о насиљу у породици. Од укупног броја пријављених случајева насиља, сви починиоци насиља су били мушког пола. Мушкарци су починили насиље према 6 жртава које су биле жене и у већини случајева се ради о насиљу између брачних партнера. Није било обавјештења о насиљу над дјецом. Исто тако, у тој години највише насиља се дешавало у старосној групи од 29-71. године, починиоци су били углавном запослени мушкарци, а присутан је био по један случај гдје је починилац насиља био пензионер и насиља гдје је брат над братом вршио насиље. Узимајући у обзир обје напријед наведене године, насиља су се дешавала и у урбаном и у

руралном подручју. У већини случајева дјеца су била присутна током вршења насиља, а ради се о узрасту од 8-16 година, односно дјечи основношколског и средњошколског узраста.

На подручју општине Угљевик нису евидентирани случајеви трговине особама.

3.5.2. ЈАВНИ ЖИВОТ И ДОНОШЕЊЕ ОДЛУКА

У Општинској управи Угљевик запослено је укупно 113 лица, заједно са функционерима, од чега је 66 мушкараца (4 функционера и 31 ватрогасац спасилац) и 47 жена. Ако изузмемо ватрогасце спасиоце, запослено је мање мушкараца (њих 35 од тога 4 функционера) него жена али се налазе на вишим позицијама од жена.

Начелник општине је мушкарац, његов кабинет чине 1 мушкарац и 2 жене.

У Општинској управи организују се следећа одјељења:

- Одјељење за општу управу
- Одјељење за привреду
- Одјељење за просторно уређење, стамбено-комуналне послове и друштвене дјелатности
- Одјељење за финансије и
- Одјељење за пољопривреду

Самостални одсиједи у Општинској управи су:

- Одсијек за јавне набавке, инвестиције и надзор
- Одсијек за послове цивилне заштите
- Одсијек за послове скупштине и људске ресурсе
- Одсијек комуналне полиције
- Одсијек за инспекцијске послове
- Одсијек за повратнике и
- Територијална ватрогасно спасилачка јединица

Посебне организационе јединице у Општинској управи су:

- Кабинет начелника општине и
- Јединица за интерну ревизију.

Рад Општине Угљевик организован је кроз пет одјељења, 6 самосталних одсјека, 1 ТВСЈ и 2 посебне организационе јединице, а од начелника одјељења, три су начелнице (Одјељење за просторно уређење, стамбено-комуналне послове и друштвене дјелатности, Одјељење за финансије и Одјељење за општу управу) и два начелника (Одјељење за привреду и Одјељење за пољопривреду), од шефова одсјека 3 шефа одсјека (Одсијек за јавне набавке, инвестиције и надзор, Одсијек за послове цивилне заштите, Одсијек за инспекцијске послове) и 3 шефице одсјека (Одсијек за послове скупштине и људске ресурсе, Одсијек комуналне полиције и Одсијек за повратнике) и шеф кабинета Начелника је женског пола. У ТВСЈ старјешина јединице је мушкарац а замјеник старјешине је жена.

Табела бр. 1. Приказ укупног броја запослених радника/ца у Општинској управи
Угљевик

ОДЈЕЉЕЊА	укупно	Мушкарци	Жене
Одјељење за општу управу	18	8	10
Одјељење за привреду	7	3	4
Одјељење за просторно уређење, стамбено-комуналне послове и друштвене дјелатности	15	7	8
Одјељење за финансије	7	2	5

Одјељење за пољопривреду	3	1	2
САМОСТАЛНИ ОДСЈЕЦИ			
Одсјек за јавне набавке, инвестиције и надзор	4	1	3
Одсјек за послове цивилне заштите	1	1	-
Одсјек за послове скупштине и људске ресурсе	3	1	2
Одсјек комуналне полиције	3	1	2
Одсјек за инспекцијске послове	1	-	1
Одсјек за повратнике	1	-	1
Територијално ватрогасна спасилачка јединица	33	31	2
ПОСЕБНЕ ОРГАНИЗАЦИОНЕ ЈЕДИНИЦЕ			
Кабинет начелника	2	1	1
Јединица за интерну ревизију	-	-	-
РУКОВОДСТВО			
Функционери	4	4	-
Начелници одјељења	5	2	3
Самостални одсједи	6	3	3
Шеф кабинета	1	-	1
Секретар	1	-	1

У Скупштини општине Угљевик заступљеност жена је испод просјека. Предсједник скупштине општине је мушкарац, потпредсједник скупштине општине је мушкарац, а од 23 одборника- само је 1 жена.

Табела 2. Заступљеност жена у сталним радним тијелима Скупштине општине Угљевик

Назив	Укупан број чланова	Број чланова жена	Предсједник комисије/одбора/савјета	
			мушкарац	жена
Комисија за избор и именовања	5	1	1	
Комисија за прописе	5	1	1	
Комисија за борачко инвалидска питања	5	1	1	
Комисија за представке, притужбе и друштвени надзор	5	3	1	
Комисија за одликовања	5		1	
Комисија за друштвене дјелатности и односе са вјерским заједницама	5	2	1	
Комисија за статутарна питања	5	2	1	
Комисија за буџет и финансије	5		1	
Комисија за спорт	6		1	
Комисија за омладину	7	1	1	
Комисија за привредни развој општине	5		1	
Комисија за равноправност полова	5	3	1	
Комисија за праћење примјене Кодекса	7		1	

понашања одборника				
Одбор за здравље	5	2	1	
Укупно чланова/чланица	75	16	14	0

Извор: Званична страница Општине Угљевик

У сталним тијелима Општине Угљевик је именовано укупно 75 чланова/чланица и од укупног броја именованих чланова само њих 16 су жене.

Од 14 сталних тијела у свим су мушкарци именовани за предсједнике комисија/одбора што је поред осталог условљено и одредбом Пословника о раду Скупштине који регулише да се предсједник радног тијела бира из реда одборника.

Заступљеност жена у политичким партијама као и на гласачким листама на изборима служи да задовољи законску форму али стварни ангажман жена у политици је доста мањи од ангажмана мушкараца. Број жена које учествују у политичком и јавном животу уназад 10 година је у паду, а разлоге за то свакако треба тражити у патријархалном одгоју који је у овом подручју заступљен, као и у потешкоћама да се помири приватни и јавни живот, те схватање да је политика искључиво мушко поље за управљање.

Према подацима Удружења пензионера Угљевик, удружење броји укупно 1.530 пензионера, од тога је 595 жена а 935 мушкараца. Укупан број умрлих чланова у 2025. години је 52 лица, од тога 23 жена и 29 мушкараца.

Са подручја општине Угљевик право из пензијског и инвалидског осигурања остварује укупно 2.077 корисника. Од наведеног броја, право на старосну пензију остварује 1.412 корисника, право на инвалидску пензију 130 корисника, док право на породичну пензију остварује 535 корисника.

Код корисника старосне и инвалидске пензије укупно је 1.125 лица мушког пола, од чега 1.030 корисника остварује право на старосну, а 95 корисника право на инвалидску пензију, док је 417 лица женског пола, од чега 382 корисника остварује право на старосну, а 35 корисника право на инвалидску пензију.

Корисници породичне пензије нису разврстани према полу, с обзиром на то да се по једној исплати може радити о већем броју сауживалаца права.

3.5.3. ОБРАЗОВАЊЕ, НАУКА, КУЛТУРА И СПОРТ

На подручју општине Угљевик организовано је предшколско, основно и средње образовање. Носиоци предшколског образовања су ЈУ Дјечији вртић „Душко Радовић“ Угљевик, чији је оснивач Општина Угљевик, затим Предшколска установа Клуб за дјецу „Мали Принц“ Угљевик и Предшколска установа-клуб за дјецу „Пинокио“ Угљевик. ЈУ Дјечији вртић „Душко Радовић“ Угљевик је основан и почео са радом 1985. године, док је Предшколска установа Клуб за дјецу „Мали Принц“ Угљевик 2018. године, а Предшколска установа-клуб за дјецу „Пинокио“ Угљевик 2020. године. Ове установе се баве васпитањем и образовањем најмлађих. Ради се по програму за предшколско васпитање и образовање Републике Српске.

Табела број 1. Предшколско васпитање и образовање

Школска година	Бр. предшколских установа	Бр. васпитних група	дјечаци	дјевојчице	укупно
2023.	3	11	122	114	236
2024.	3	11	120	125	245

Извор: Предшколске установе на подручју општине Угљевик

Примјетан је тренд повећања броја дјеце која похађају ову васпитно-образовну установу.

Основно образовање је организовано кроз рад:

- ЈУ Основна школа „Алекса Шантић“ Угљевик,
- ЈУ Основна школа „Вук Караџић“ Забрђе и
- ЈУ Основна школа „Филип Вишњић“ Доња Трнова.

Настава се изводи у централним школама и подручним одјељењима. У школској 2023/2024. и 2024/2025. години иста се одвијала у двије смјене осим код ЈУ Основна школа „Филип Вишњић“ Доња Трнова гдје је постојао рад само у првој смјени.

Јавна установа Средњошколски центар „Михаило Петровић Алас“ Угљевик је у школској 2023/2024. години имала сљедеће струке и занимања:

1. Гимназија – општи смјер;
2. Електротехника – техничар електроенергетике, техничар информационих технологија и техничар електронике;
3. Машинство и обрада метала – техничар ЦНЦ технологија, техничар машинске енергетике и бравар – заваривач;
4. Економија, право и трговина – царински техничар и пословно – информатички техничар.

У школској 2024/2025. години је било све исто што се тиче струке и занимања осим у тачки број 2. Електротехника, гдје је умјесто занимања техничар електронике постојало занимање техничар рачунарства и програмирања.

Настава се у обје школске године одвијала у двије смјене.

Центар располаже кабинетима, радионицама за извођење практичне наставе, учионицама, амфитеатром, спортском двораном, библиотеком и канцеларијама. Васпитно образовни процес се одвија у двије смјене.

Примјетан је тренд смањења броја ученика у основним школама у односу на протекли четворогодишњи период.

Табела бр. 2. Основно и средње образовање-почетак школске године (школска 2023/2024 и 2024/2025. година)

Основне школе		Средњошколски центар	
ученици		ученици	

укупно	I-V	VI-IX	наставно особље	број одјељења	укупно ученика	наставно особље
2023/2024.година. (1.084)	558	405	121	20	2023/2024.година. (404)	53
2024/2025.година. (1.067)	532	414	121	20	2024/2025.година. (420)	52

Извор: ЈУ Основна школа „Алекса Шантић“ Угљевик, ЈУ Основна школа „Вук Караџић“ Забрђе, ЈУ Основна школа „Филип Вишњић“ Доња Трнова и Јавна установа Средњошколски центар „Михаило Петровић Алас“ Угљевик.

На подручју општине Угљевик не постоји медицинска, пољопривредна средња школа, па ђаци исте похађају у Бијељини.

Универзитет такође не постоји тако да млади након завршеног средњег образовања одлазе на студије у друге градове углавном у Републици Српској и Србији. Општина Угљевик сваке године додјељује стипендије студентима, али мали број свршених студената се враћа у родни град, углавном због немогућности да нађу запослење.

Најзначајнији објекат намјењен културним дешавањима у Угљевику је Центар за културу „Филип Вишњић“ који располаже са адекватним простором за биоскопске и позоришне представе, изложбе и сл.

У оквиру Центра за културу функционише и Народна библиотека која је у потпуности испоштовала Правилник о стандардима и нормативима у Библиотечко-информационим дјелатностима („Службени гласник Републике Српске“, број: 10/20), гдје је прецизирано да Библиотека која библиотечку дјелатност обавља као самостална установа, на подручју локалне заједнице која броји од 10.000 до 20.000 становника (Општина Угљевик 15.000 до 16.000 становника) може функционисати када има најмање 20 хиљада инвентарисаних и стручно обрађених књига и других јединица библиотечке грађе, смјештених у полице по УДК систему или формату исказаних у алфабетском и стручном каталогу. Простор Библиотеке је савремен и функционалан, тако да у свом саставу посједује и читаоницу у којој се често организују тематске вечери са познатим књижевним ствараоцима.

На подручју општине Угљевик дјелује преко 45 удружења грађана, од чега егзистира и неколико удружења грађана чији су чланови жене. Ова удружења се углавном баве очувањем традиције, културе, обичаја и хуманитарним радом. Постојање и рад таквих удружења показује да жене нису на маргинама у свим пољима, те да јача њихова улога и значај у НВО сектору, а што представља један корак даље ка постизању родне равноправности.

На подручју општине Угљевик дјелује двадесет четири спортска клуба (удружења):

- 1.ОКК „Рудар2015“ Угљевик;
- 2.Кошаркашки клуб „Рудар“ Угљевик;
- 3.ФК „Коренита“ Коренита;
- 4.Футсал клуб „Угљевик“ Угљевик;
- 5.ФК „Младост“ Богутово Село;
- 6.ФК „Стријелац“ Тутњевац;
- 7.ФК „Борац“ Угљевичка Обријеж;
- 8.ФК „Партизан“ Доња Трнова;
- 9.ФК „Рудар 1925“ Угљевик;
- 10.Општински фудбалски савез Угљевик;
- 11.Одбојкашки клуб „Рудар“ Угљевик;
- 12.Стрељачки клуб „Рудар-С“ Угљевик;
- 13.Карате клуб „Рудар“ Угљевик;
- 14.Џудо клуб „Рудар“ Угљевик;
- 15.Удружење фудбалских судија и инструктора ОФС Угљевик;

16. Спортски клуб „Мали шампиони“ Угљевик;
17. УГ „Буди у форми“ Угљевик;
18. СУ “Кроссфит“ Угљевик;
19. Школа фудбала „Рудар“ Угљевик;
20. ФК „Будућност“ Равно Поље;
21. Ауто мото клуб „Тутњевац“ Тутњевац;
22. ФК „Мајевица-Забрђе“ Доње Забрђе;
23. Друштво спортских риболоваца „Клен“ Угљевик и
24. СУ “Рудар-ТАГ“ Угљевик.

Извор: Центар за културу „Филип Вишњић“ Угљевик, Народна библиотека Угљевик и Одјељење за просторно уређење, стамбено-комуналне послове и друштвене дјелатности.

3.5.4. ЗДРАВЉЕ, ПРЕВЕНЦИЈА И ЗАШТИТА

Примарна здравствена заштита становника општине Угљевик организована је путем Јавне здравствене установе Дом здравља. Дом здравља Угљевик је у 2023. години имао 88 запослених радника, од тога 71 жену и 17 мушкараца, док је у 2024. години тај број био мањи и износио је 86 запослених радника, односно 69 жена и 17 мушкараца. Рад је организован на начин да Служба хитне медицинске помоћи пружа услуге 24 часа дневно, одређен дио служби ради у двије смјене (породична медицина-верификовано је укупно 7 тимова, центар за базичну рехабилитацију у заједници, стоматологија), док остале службе своје услуге пружају у првој смјени.

Према подацима Дома здравља Угљевик, у 2023. години ова установа је имала укупно 23 љекара (17 жена и 6 мушкараца), од чега 10 доктора опште медицине и 13 специјалиста, док се у 2024. години тај број смањио на 20 љекара (15 жена и 5 мушкараца), од чега 8 доктора опште медицине и 12 специјалиста.

На основу података из Дома здравља Угљевик, број регистрованих осигураних лица према Уговору са Фондом здравственог осигурања Републике Српске у 2023. години је износио 10.314, док је за 2024. годину износио 10.410 пацијената.

Извор: ЈЗУ Дом здравља Угљевик

3.5.5. СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

Социјална заштита на подручју општине Угљевик организована је путем ЈУ Центар за социјални рад Угљевик који је уједно носилац свих активности у остваривању права утврђених Законом о социјалној заштити Републике Српске, Породичним законом Републике Српске и Законом о дјечијој заштити Републике Српске.

Према доступним подацима полна структура социјално угрожених категорија приказана је у сљедећој табели.

Табела бр. 1. Социјално угрожене категорије, разврстано по полу
Малољетна лица

Година	Дјеца без родитељског старања	Дјеца са сметњама у развоју код којих је извршена процјена потреба и	Дјеца која су корисници права на додатак за помоћ и његу другог лица	Дјеца чији је развој ометен породичним приликама	Васпитно занемарена и запуштена дјеца

				усмјеравање											
	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ
2023	-	-	-	6	6	12	5	5	10	-	-	-	-	-	-
2024	-	-	-	7	10	17	6	10	16	-	-	-	-	-	-
Година	Дјеца корисници права на смјештај у установу соц. заштите			Дјеца смјештена у сродничке породице			Дјеца корисници права на новчану помоћ			Дјеца кор. права на подршку у изједн. могућн. дјеце и омлад. са сметњама у развоју			Дјеца корисници права на личну инвалиднину		
	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ
2023	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	6	10
2024	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	1	1	6	11	17

Пунољетна лица

Година	Корисници права на новчану помоћ			Корисници права на додатак за помоћ и његу другог лица			Корисници права на подршку у изједн. могућн. дјеце и омлад. са сметњама у развоју			Корисници права на смјештај у установу социјалне заштите			Корисници права на смјештај у хранитељску породицу		
	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ
2023.	27	23	50	92	116	208	-	-	-	2	6	8	-	-	-
2024.	22	21	43	96	106	202	-	-	-	3	7	10	-	-	-

Година	Корисници права на једнократну новчану помоћ			Корисници права на личну инвалиднину			Корисници права на здравствено осигурање			Корисници са сметњама у развоју код којих је изврш. процјена потреба и усмјеравање (због болести која је наступ. прије 18 год. живота)		
	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ
2023.	12	8	20	20	20	40	9	14	23	-	-	-
2024.	10	6	16	24	19	43	7	13	20	-	-	-

Извор: Центар за социјални рад Угљевик

Из напријед наведених података може се закључити да су код пунољетних социјално угрожених лица особе женског пола једнако или чак у већем броју заступљене у оквиру већине напријед наведених категорија.

Нарочито је изражен већи број жена корисница права на његу другог лица, а обзиром на вриједности које владају у нашим породицама, можемо закључити да су неговатељице тих лица (и жена и мушкараца) углавном жене у тим породицама, на шта се такође треба обратити

пажња. Насупрот већем броју жена корисница права на његу другог лица, примјетан је мањи број жена, у категорији социјално угрожених лица и категорији корисница права на здравствено осигурање, што се може приписати чињеници да су мање информисане за то право, али и мање „одважне“ да то право искористе. Такође, евидентно је да расте број дјецe корисника права на личну инвалиднину.

3.5.6. ТУРИЗАМ

Туризам је сам по себи грана привреде која је главни покретач привредног развоја у свијету, битна привредна грана која води ка модернизацији и бржем регионалном развоју, те својим дјеловањем повезује народе и земље различитих демографских, расних и религијских обиљежја.

Улагањем и развојем туризма, као једне од најзначајнијих привредних грана у свијету доприносимо убрзаном привредном развоју Општине. Туризам је развојна шанса, која је већ препозната и у фази је експанзије на свјетском тржишту.

Преузете су почетне активности на реализацији пројекта туристичке сигнализације. У буџету општине Угљевик за 2024. годину планирана су средства за реализацију пројекта и постављање туристичке сигнализације према значајним туристичким локалитетима и објектима од културног, природног и историјског значаја.

Традиционално у Угљевику, сваке године, одржава се Сајам шљиве, ракије и меда у организацији Агенције за развој малих и средњих предузећа и Општине Угљевик. Сајам привуче велики број излагача и посјетилаца, уз велику медијску пропраћеност.

Дужи низ година, у оквиру манифестације „Видовданске свечаности“ у Угљевику се одржава и Сајам народних рукотворина у организацији Црквене општине Угљевик, Кола српских сестара „Света Марија Магдалина“ Борачке организације Угљевик, Агенције за развој малих и средњих предузећа и Центра за културу „Филип Вишњић“, под покровитељством Општине Угљевик.

Велики допринос развоју туризма на подручју општине даје и одржавање бициклическе трке „Вија Мајевица“ које пружа могућности упознавања културно историјских знаменитости и пејзаже мајевичког краја.

Ова активност је настала у оквиру сарадње пет локалних заједница које се простиру на подручју Мајевице, односно општина Челић, Лопаре, Сапна, Теочак и Угљевик које су још 2019. године започеле пројекат афирмације природног и културно-историјског наслеђења као туристичког добра.

Планина Мајевица са својим природним богатствима је идеално мјесто за рекреацију и одмор, што представља повољан амбијент за развој сеоског туризма и афирмисање Мајевице као туристичке атракције.

На подручју општине Угљевик регистровани су сљедећи пружаоци услуга смјештаја:

1. Хотел Атлас- 100 лежачева; са четири звјездице;
2. ДОО „САС“ Прибој, ПЈ Угљевик - 8 соба; друга категорија са двије звјездице;
3. „Еурека“- 5 соба (3 двокреветне и 2 трокреветне); друга категорија са двије звјездице;

Укупан број ноћења домаћих и страних приказан је у следећој табели.

Табела бр. 1: Доласци и ноћења туриста на подручју општине Угљевик у периоду 2018-2024. године

Година	Доласци туриста			Ноћења туриста		
	Домаћи туристи	Страни туристи	Укупно	Домаћи туристи	Страни туристи	Укупно
2018	330	757	1 087	635	2 252	2 887

2019	64	/	64	116	/	116
2020	436	137	573	1 035	596	1 631
2021	667	529	1 196	1 800	1 155	2 955
2022	942	1 134	2 076	1 227	1 872	3 099
2023	1113	1199	2312	3022	2885	5907
2024	847	1592	2439	1886	6218	8104

Извор: Туристичка агенција

У 2022. години израђен је пројекат Музејског комплекса родне куће „Филипа Вишњића“ на подручју Горње Трнове који је од примарног значаја за развој туризма на овом подручју.

Реализација овог пројекта има за циљ приказивање традиционалног сеоског живота, с краја XVIII и почетком XIX вијека. Посјетиоци на овој дестинацији добили би увид у културно-историјско наслеђе овог простора. На тај начин пројекат ће снажно допринијети квалитетнијој валоризацији руралног туризма дестинације и повећању броја туриста. Уједно би се ојачале везе између Града Лознице и Општине Угљевик у циљу повезивања двије локације од културног значаја, одржавања заједничких културних догађаја, као и формирања заједничке туристичке понуде и наставка сарадње у виду реализације сличних пројеката.

У наредном периоду планиран је и наставак реализације пројекта „Изградње и уређења туристичко-излетничког центра језеро Мезграја“ који је већ подржан од међународних фондова као и од стране општине Угљевик. Пројекат је кандидован од стране пројектног тима Општине Угљевик у сарадњи са ОСЦЕ-ом и пројектним тимом пет Мајевичких Општина.

Општина Угљевик има неколико локалитета са природним атракцијама, као и неколико локалитета од културно-историјског значаја.

Привлачни локалитети са природним атракцијама који се издвајају су:

- Отворени комплекс базени Угљевик;
- Музејски комплекс родне куће „Филипа Вишњића“, у Горњој Трнови;
- Новакова пећина у Горњој Трнови;
- „Новаков“ видиковац у Горњој Трнови;
- Водопад Скакавац или водопад Бањица (различити извори у литератури) у Бањици;
- Шупља стијена у Доњој Крћини;
- Мезграјско језеро у Мезграји;
- Извориште „Чесме“ у Тутњевцу;
- Борова шума изнад Угљевика;
- Етно поставка и спомен обиљежје у Коренити;
- Радина језера у Угљевичкој Обријежи;
- Видиковац „Нијемац“ у Угљевику;
- Воденица „Станкић“ у Мезграји;
- „Колонино“ излетиште у Угљевику;
- Излетиште „Јовановића брдо“ у Малешевцима.

Туризам са пратећим услужним дјелатностима је област гдје су расположиви потенцијали врло мало искориштени, а гдје је могућност развоја веома изражена. Тренутно за ту област су значајни мањи и још увијек недовољно развијени угоститељско-туристички капацитети и понуда услуга. У скоријем периоду, са проактивним приступом свих релевантних субјеката, туризам би на овом подручју могао дати значајне директне и синергетске ефекте – изградња и развој свих капацитета у различитим видовима туристичке понуде (екотуризам, сеоски, вјерски и културни туризам), те повезивање туризма и осталих пратећих дјелатности од пољопривреде до занатских услуга.

3.6. ИДЕНТИФИКОВАНИ ПРОБЛЕМИ

Општина има успостављене институционалне механизме за укључивање принципа равноправности полова у процесе доношења одлука, али усљед недовољно изграђених

људских капацитета ти механизми се не примјењују у довољној мјери:

- Заступљеност жена у савјетима мјесних заједница је изузетно мала;
- Жене су невидљиве и јавном и политичком животу као и на мјестима одлучивања;
- Закон о равноправности полова се не примјењује или се примјењује форме ради док је стварни утицај жена испод просјека и испод законске границе од 50%;
- Особе женског пола се ријетко одлучују да покрену сопствени посао – само 33% су носиоци предузетничких дјелатности;
- Жене су мање формално запослене од мушкараца, те је по подацима Бироа за запошљавање општине Угљевик регистровано више активних тражитељица посла у односу на мушкараце; са друге стране жене традиционално више раде „неплаћене“ послове као што је брига о дјечи и старим и изнемоглим лицима и уопште брига о породици;
- Жене су и даље у великом броју жртве роднозаснованог насиља што се одражава на породицу и на дјецу;
- Особе женског пола су више заступљене у социјално угроженим категоријама у односу на особе мушког пола;
- Особе женског пола су подложне дискриминацији усљед традиционалних друштвених образаца (одређени послови или припадност друштвеним скупинама је условљено полом);
- Туристички потенцијали на територији општине Угљевик нису искоришћени, треба радити на категорицизији смјештаја, обзиром да постоје добри услови за развој сеоског туризма као области привреде у којој би жене могле да нађу запослење, односно да стичу доходак;
- Жене са села су вишестуко маргинализоване што показују подаци везани за регистрацију комерцијалних/некомерцијалних газдинстава.

3.7. ПРЕПОРУКЕ ПО ОБЛАСТИМА

Јавни сектор

- Изградити људске капацитете у циљу боље примјене механизма родне равноправности у процесима доношења одлука;
- Истражити разлоге мале заступљености жена у савјетима мјесних заједница и предложити мјере за унапређење стања.
- Изборе у мјесним заједницама проводити у складу са законском квотом по којој на листама треба да има 50% мање заступљеног пола (у овом случају жена)
- Партнерски радити на превенцији и сузбијању насиља нада женама и у породици у складу са потписаним Протоколом који је усклађен са позитивним законским прописима у Републици Српској.

Приватни сектор

- Планирати мјере за подстицање развоја женског предузетништва;
- Планирати мјере за samozapoшљавање жена у сектору пољопривреде и туризма са акцентом на сеоски туризам.

Сектор цивилног друштва

- Јачати капацитете организација цивилног друштва путем едукација и пројеката;
- Подстицати партнерске односе јединице локалне самоуправе са организацијама цивилног друштва.

РЕПУБЛИКА СРПСКА
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ УГЉЕВИК
Број:01- /26
Датум: 2026. године

ПРЕДСЈЕДНИК СО-е
Саво Поповић, дипл. инж.
електр. и рачунар.

1. ЦИЉЕВИ И АКТИВНОСТИ ГЕНДЕР АКЦИОНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ ЗА ПЕРИОД 2026-2030. година

ЦИЉ: Унапређење стања равноправности полова на подручју општине Угљевик					
Средњорочни циљ 1:Подизање институционалних капацитета локалне самоуправе за увођење принципа РП					
Очекивани резултат	Активност	Носилац одговорности	Показатељ напретка у односу на почетно стање	Рок	Износ и извор финансирања
1.1. Унапријеђени капацитети комисија и служби за дјеловање у области равноправности полова	Организовање обука на тему равноправности полова и забране дискриминације на основу пола	Комисија за равноправност полова	Број обука Број учесника Степен стеченог знања	2026-2030	Локални буџет Пројектна средства
	Увођење принципа равноправности полова у скупштински материјал или тематска сједница	Предсједник скупштине Комисија за равноправност полова	Упућена Иницијатива за увођење принципа равноправности полова у план и програм рада Скупштине	2026-2030	
	Иницијатива за усвајање Одлуке о равноправности полова у Општини Угљевик	Кабинет начелника Комисија за равноправност полова	Израђена и усвојена Одлука о равноправности полова Општине Угљевик	2026	
1.2. Проведене секторске анализе за унапређење равноправности полова у приоритетним областима	Израда индикатора за праћење стања равноправности полова Израда секторских анализа	Општинске службе	Број и врста индикатора Број и врста података разврстаних по полу Број израђених анализа	2026-2030	
1.3. Усклађена Стратегија за развој општине Угљевик са	Представљање ГАП ОБ	Начелник Комисија за стратешко планирање РГ за израду ЛГАП	Представљен ГАП са аспекта анализе стања у Општини Угљевик Чланови комисије за стратешко планирање схватили значај ЛГАП-а	2027	Буџет општине Донаторска средства

ЛГАП-ом			Прихваћена иницијатива за усклађивање Стратегије развоја општине са ЛГАП-ом		
1.4. Буџет Општине усклађен са принципима РОБ	Организовање напредне обуке за увођење РОБ	Службеници за планирање годишњих буџета Одјељење за финансије	Број обука Број учесника обука Број донесених и усвојених РОБ	2023-2027	Донаторска средства Буџет општине
Средњорочнициљ 2: Унапредјење положаја жена и мушкараца кроз доношење и промоцију родно одговорних политика					
Очекивани резултат	Активност	Носилац одговорности	Показатељ напретка у односу на почетно стање	Рок	Износ и извор финансирања
2.1. Унапређен положај жена и мушкараца на тржишту рада са акцентом на маргинализоване групе (жене на селу, жене жртве насиља, жене жртве рата, особе са инвалидитетом...)	Креирање програма подршке незапосленим женама и мушкарцима	Одјељење за привреду ЗЗЗ РС - Биро Угљевик	Број програма подршке за незапослене Број запослених на основу кеираних програма подршке	2026-2030	Буџет општине Донаторска средства МРБИЗ
2.2. Унапређена предузетничка дјелатност у складу са принципима за равноправност полова	Организовање обуке за предузетнице за унапређење предузетничке дјелатности	Одјељење за привреду	Број жена које су прошле обуке Број израђенх бизнис планова Стечена знања за израду пројектних приједлога Број покренутих бизниса	2026 2030	Буџет општине Донаторска средства МРБИЗ МПП
	Промоција социјалног предузетништва на територији општине Угљевик	Одјељење за привреду	Број реализованих кампања Број округлих столова Број учесника	2026-2030	Буџет општине, Надлежна министарства Донаторска средства

	Увођење посебних специјалних мјера за жене предузетнице/Критерији за додјелу средстава	Одјељење за привреду и Одјељење за финансије	Број родно одговорних критерија којима се дефинише позитивна дискриминација Висина издвојених средстава	2026-2030	
	Стручна и савјетодавна подршка за коришћење туристичких потенцијала и обезбјеђивање средстава за бављење сеоским туризмом	Одјељење за привреду Туристичка организација	Број жена које су покренуле дјелатност Број расписаних јавних позива ЛС Број средстава која су додијељени као подстицаји	2026-2030	Буџет општине Министарство трговине и туризма Донаторска средства
2.3. Унапређен положајжена на селу	Пружање савјетодавне подршке женама које се баве пољопривредном производњом	Одјељење за пољопривреду	Број савјетодавних састанака Број жена којима је пружена подршка	2026-2030	
	Организовање едукација за аплицирање на подстицаје код надлежних министарства	Одјељење за привреду Одјељење за пољопривреду	Број едукација Број учесника едукација Број жена које су аплицирале на подстицаје Број додијељених подстицаја	2026-2030	
	Израда Правилника о подстицајима у пољопривреди са родно одговорним критеријима и мјерама позитивне дискриминације	Одјељење за привреду Одјељење за пољопривреду Одјељење за финансије	Израђен и усвојен Правилник усклађен са стандардима за равноправност полова Издвојена намјенска средства	2026-2030	
	Организовање сајмова и учешће на сајмовима по позиву	Локална самоуправа Туристичка организација	Бој организованих сајмова Број излагача Број учесника сајмова	2026-2030	Буџет општине
2.4. Унапређен мултисекторски одговор на родно	Организовање едукације образовног кадра и ученика о превенцији насиља	Потписници Протокола о поступању у	Број упућених иницијатива за увођење едукације о РП у школе Број одржаних састанака са	2026-2030	Донаторска средства

засновано насиље		случајевима насиља	руководиоцима Број одржаних едукација Број наставника који су учествовали на едукацијама Број ученика који су учествовали на едукацијама		
	Организовање едукације потписника Протокола за поступање у случајевима насиља у породици и насиља над женама	Потписници Протокола о поступању у случајевима насиља	Број одржаних едукација Број учесника Степен унапређеног стеченог знања	2026-2030	Донаторска средства Буџет општине
	Промоција механизма заштите кроз медије и на терену	Потписници Протокола о поступању у случајевима насиља	Број реализованих кампања Број медијских обајава	2026-2030	
	Обезбјеђивање стамбене јединице за жртве роднозаснованог насиља	Комисија за равноправност полова Потписници протокола у случајевима насиља Стручни тим за сузбијање насиља	Број одржаних састанака Број учесника Упућена иницијатива	2026-2030	Буџет општине
	Пружање психосоцијалне подршке субјектима заштите, жртвама, члановима породице жртвама, починиоцима	Потписници Протокола у случајевима насиља Центар за ментално здравље Дом здравља Угљевик	Број пружених услуга Број професионалаца који су иницирали потребу за савјетовањем	2026-2030	Буџетска и донаторска средства
	Редовно прикупљање података о распрострањености насиља над женама и насиља у породици	Субјекти заштите Потписници протокола у случајевима насиља	Број и врста прикупљених података Број израђених и усвојених извјештаја Број учесника на састанцима	2026-2030	

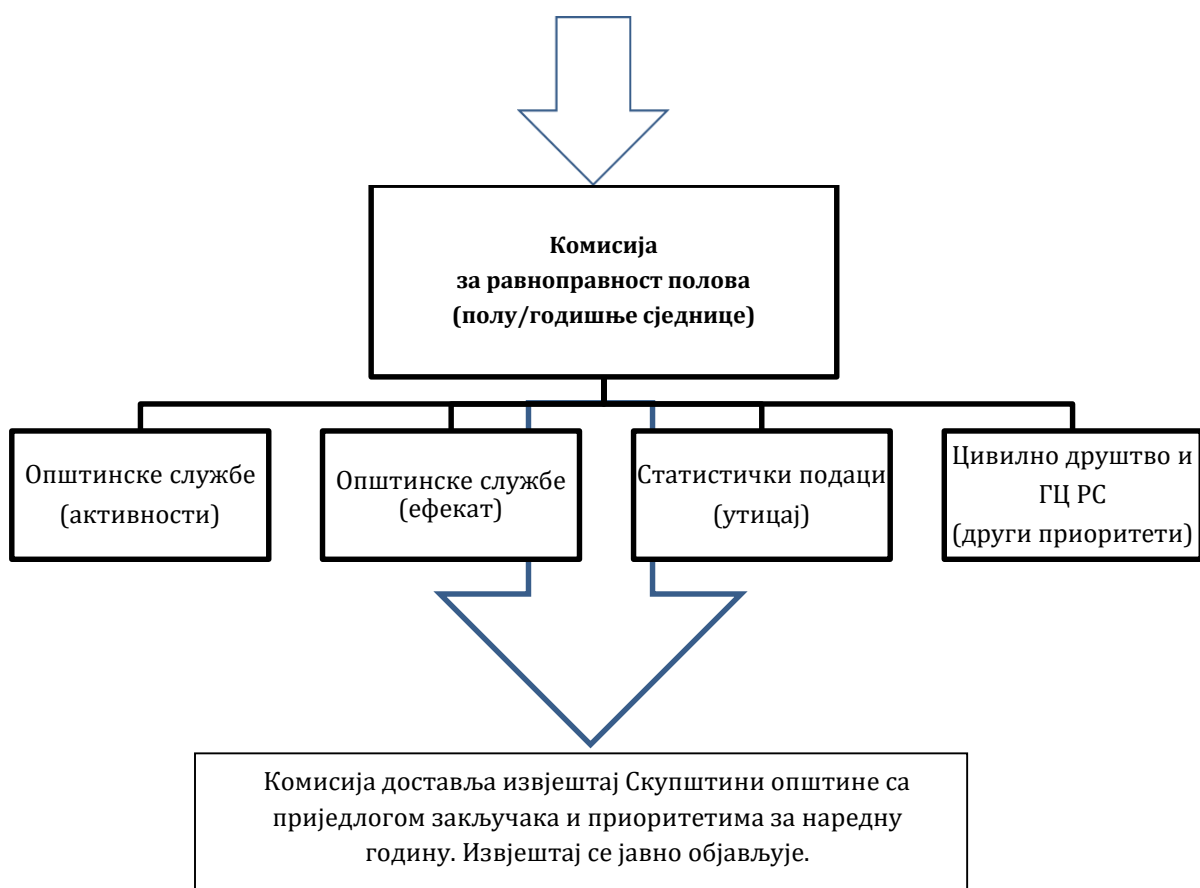
2.5. Осигурана равноправна заступљеност полова на мјестима одлучивања, комисијама, одборима, радним тијелима и тд	Израда Анализе узрока подзаступљености жена на мјестима одлучивања	Локална самоуправа	Број жена на мјестима одлучивања Број жена у Савјетима мјесних заједница Израђења анализа и препоруке за унапређење положаја жена на мјестима одлучивања	2026-2030	
	Мапирање стања и приоритета у мјесним заједницама кроз активно укључивање жена у израду анализе и доношење АП развоја мјесних заједница	Мјесне заједнице општине Угљевик	Број сазиваних зборов са активним учешћем жена Партиципативно одређени приоритети по мјесним заједницама	2026-2030	Буџет општине Донаторска средства
	Промоција кандидаткиња током изборних процеса	Комисија за равноправност полова	Обезбјеђена средства за промоцију кандидаткиња Број кампања кроз активно укључивање медија	2026-2030	
2.6. Промовисане превентивне мјере и законски прописи у вези са заштитом здравља са акцентом на репродуктивно здравље жена	Промоција превентивних мјера заштите здравља становништва	Локална самоуправа Дом здравља Центар за ментално здравље	Број покренутих иницијатива Број одржаних промо кампања	2026-2030	
	Промоција значаја ХПВ вакцине као неопходне мјере за заштиту здравља жена у циљу спречавања обољевања жена од рака грлића материце	Дом здравља Угљевик Локална самоуправа	Број промотивних кампања Број теренских посјета Упућена информација о потреби и могућности вакцинације	2026-2030	
	Редовни мамографски прегледи за жене изнад 40 година и жене у ризику од обољевања	Дом здравља Локална самоуправа	Број промотивних кампања о могућности прегледа и мамо скена Број жена које су дошле на преглед	2026-2030	Буџет општине Донаторска средства
2.7. Унапријеђена мјера за спровођење пронаталитетне политике на локалном нивоу	Усвојен Правилник са мјерама позитивне дискриминације	Локална самоуправа	Прикупљени подаци на локалном нивоу Покренута иницијатива за измјену Правилника кроз дефинисање нових мјера за субвенционисање 3. и 4. дјетета Број мајки које су оствариле право Број дјеце Висина средстава	2026-2030	Буџет општине

2.8. Уведени принципи равноправности полова у област спорта и културе	Усвојени Критерији за додјелу средстава са мјерама позитивне дискриминације у спорту	Локална самоуправа Комисија за спорт	Упућена иницијатива за измјену Правилника Број одржаних састанака Израђен и усвојен Правилник	2026-2030	Буџет општине
	Организација културних догађаја на територији општине Угљевик са акцентом на рурална подручја и укључивање омладине и жена у културна дешавања	Локална самоуправа Туристичка организација	Број организованих догађаја Број учесника	2026-2030	Буџет општине Донаторска средства
Средњорочни циљ 3: Промоција равноправности полова и сарадња са другим актерима					
Очекивани резултат	Активност	Носилац одговорности	Показатељ напретка у односу на почетно стање	Рок	Износ и извор финансирања
3.1. Подигнута свијест јавности о равноправности полова	Израђен Програм обиљежавања дана од значаја за РП (Међународни Дан жена, Седмица равноправности полова, Кампања Бирај равноправно, Међународни дан жена на селу, Међународни дан мушкараца, 16 дана активизма, Међународни дан Људских права итд)	Комисија за равноправност полова Кабинет начелника НВО	Број проведених кампања и обиљежених међународних дана Број реализованих активности Број догађаја Број учесника	2026-2030	Буџет општине Донаторска средства
	Јачање сарадње са медијима (укључујући пласирање порука и промоцију кроз медијске садржаје као и путем портала и друштвених мрежа)	Локална заједница/ПР служба НВО Медији	Број објава на сајту општине Број медијских објава Број учешћа на ТВ и радио станицама Број објава на друштвеним мрежама	2026-2030	

2. МОНИТОРИНГ И ЕВАЛУАЦИЈА ГЕНДЕР АКЦИОНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ

Основни механизам праћења провођења Гендер акционог плана Општине Угљевик јесте надзор који проводи Комисија за равноправност полова. Задатак Комисије је да прати активности реализације, прикупљања информација које су потребне за анализу остварених циљева и резултата и обезбиједи остварење резултата активности наведених у документу. Комисија ће једном годишње информисати Скупштину Општине Угљевик и све кључне актере укључене у имплементацију активности о остварени резултатима те ће предложити Скупштини одговарајуће закључке.

Комисија доставља извјештај Скупштини са приједлогом закључака и приоритетима за наредну годину. Извјештај се јавно објављује.

3. ОСНОВНИ ПОЈМОВИ И ДЕФИНИЦИЈЕ РАВНОПРАВНОСТИ ПОЛОВА

Дискриминација по основу пола је свако стављање у неповољнији положај било које особе или групе особа засновано на полу због којег се особама или групи особа отежава или негира признавање, уживање или остваривање људских права или слобода.

Директна дискриминација по основу пола постоји када је особа или група особа била третирана, третира се или може бити третирана неповољније у односу на другу особу или групу особа у истој или сличној ситуацији.

Индиректна дискриминација по основу пола постоји када привидно неутрална правна норма, критериј или пракса једнака за све је доводила, доводи или би могла довести у неповољнији положај особу или групу особа једног пола у поређењу са особом или групом особа другог пола.

Узнемиравање је свако нежељено понашање по основу пола којим се жели повриједити достојанство особе или групе особа и створити застрашујуће, непријатељско, деградирајуће, понижавајуће или увредљиво окружење, или којим се постиже такав учинак.

Сексуално узнемиравање је сваки нежељени облик вербалног, невербалног или физичког понашања полне природе којим се жели повриједити достојанство особе или групе особа, или којим се постиже такав учинак, нарочито кад то понашање ствара застрашујуће, непријатељско, деградирајуће, понижавајуће или увредљиво окружење.

Насиље по основу пола је свако дјеловање којим се наноси или може бити нанијета физичка, психичка, сексуална или економска штета или патња, као и пријетња таквим дјеловањем које спутава особу или групу особа да ужива у својим људским правима и слободама у јавној и приватној сфери живота.

Насиље по основу пола укључује, али се не ограничава, на:

- a) насиље које се дешава у породици или домаћинству;
- b) насиље које се дешава у широј заједници;
- c) насиље које почине или толеришу органи власти и други овлаштени органи и појединци;
- d) насиље по основу пола у случају оружаних сукоба.

Виктимизација је облик дискриминације који постоји када се особа или група особа доведе у неповољнији положај због: одбијања налога за дискриминаторним поступањем, пријаве дискриминације, свједочења у поступку заштите од дискриминације на основу пола, или ако је на било који други начин особа учествовала у поступку вођеном поводом дискриминације на основу пола.

Пол представља биолошке и психолошке карактеристике по којима се разликују особе мушког и женског пола.

Гендер/род представља социолошки и културолошки условљену разлику између особа мушког и женског пола и односи се на све улоге и особине које нису условљене или одређене искључиво природним или биолошким факторима, него су прије производ норми, праксе, обичаја и традиције, и кроз вријеме су промјенљиви.

Равноправност полова значи да су особе мушког и женског пола једнако присутне у свим подручјима јавног и приватног живота, да имају једнак статус, једнаке могућности за остваривање свих права, као и једнаку корист од остварених резултата.

Једнак третман свих особа мушког и женског пола подразумијева осигурање одсуства дискриминације по основу пола.

Једнаке могућности свих особа без обзира на пол подразумијева одсуство препрека за економско, политичко и друштвено судјеловање по основу пола.

Дискриминација у језику постоји када се користи искључиво један граматички род као генерички појам.

Институционални механизми за једнакоправност полова представљају тијела која су успостављена од надлежних законодавних, извршних и органа управе свих нивоа власти у Босни и Херцеговини ради провођења Закона о равноправности полова у БиХ, координирања и реализације програмских циљева из Гендер акционог плана Босне и Херцеговине и осигурања провођења међународних стандарда у области равноправности полова.

Родно сензитивно или одговорно буџетирање је неопходно средство које подразумијева поштовање начела равноправности полова током припреме буџета, те расподјеле и додјеле финансијских ресурса. Родно буџетирање представља сагледавање јавних политика на свим нивоима буџетског процеса и реструктурирање прихода и расхода како би се узеле у обзир потребе и приоритети различитих група жена и мушкараца имајући у виду њихове различите улоге у породици, економији и друштву. Родно буџетирање укључује два основна корака: родну анализу буџета и њено провођење кроз прерасподјелу буџета. Родном анализом буџета разврставају се трошкови и приходи наспрам њиховог различитог утицаја на жене и мушкарце и тиме се уочавају мјеста гдје су сакупљање и дистрибуција државног новца неправедни.

РЕПУБЛИКА СРПСКА
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ УГЉЕВИК
Број: 01-022-1 /26
Датум: 24.3.2026. године

ПРЕДСЈЕДНИК СО-е
Саво Поповић, дипл.инж.
електр.и рачунар.